

Підлісна О.А.
к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»
Коломієць Є.О.
студент ХТФ НТУУ «КПІ»

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ВІДКРИТИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ХІМІЧНИХ ВИРОБНИЦТВ

Розглянуто питання доцільності проведення порівняльного аналізу і складено методика аналізу відкритих економічних показників хімічних виробництв.

Ключові слова: порівняльний аналіз, економічний показник, методика, показник якості, асортимент, споживач, інвестор.

Вступ. В умовах ринкової економіки актуальним є проведення порівняльного аналізу економічних показників хімічних виробництв. Це зумовлено тим, що кінцевий споживач хоче знати, яке саме хімічне виробництво випускає товари з необхідним йому співвідношенням ціна-якість. Інвестор використовує порівняльний аналіз для того, щоб знайти надійного бізнес-партнера, тобто те хімічне виробництво, яке здатне до подальшого удосконалення і розвитку своїх виробничих потужностей. Тому порівняльний аналіз повинен бути якомога більш різнобічним та ґрунтовним, насамперед враховувати фінансову стабільність, рентабельність та ряд інших важливих як економічних, так і техніко-технологічних показників діяльності хімічного виробництва.

Саме питання вибору набуває сьогодні особливої ваги серед практичних задач суб'єктів бізнесової діяльності: кінцевих споживачів, інвесторів, та виробників як наявного асортименту хімічної продукції так і потенційних виробників інноваційних розробок у хімічній галузі (технологій, товарного продукту, організаційно-економічних інновацій промисловості). Звичайно, кожна вищевказана категорія дбає насамперед про свої інтереси, але розробка методики проведення порівняльного аналізу та його застосування дозволить виробникам та споживачам зрозуміти взаємозалежність та взаємодіяти з більшою ефективністю, що, безумовно, сприятиме конкурентоспроможності хімічної промисловості України.

Постановка задачі. Відповідно до діючого законодавства України [1], споживачі під час придбання, замовлення або використання продукції, яка реалізується на території України, для задоволення своїх особистих потреб мають право на необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її кількість, якість, асортимент, а також про її виробника (виконавця, продавця).

Це означає, що кожен кінцевий споживач повинен робити свідомий вибір на основі доступної інформації. Однак, при закупівлі порівняно великих обсягів хімічної продукції (особливо високої вартості) більшість

споживачів постає перед суттєвою проблемою: кого вибрати серед численних фірм, компаній чи навіть концернів-виробників. А для вирішення питання оптимізації об'єкта капіталовкладень інвестора залучаються не лише окремі спеціалісти чи відділи, а навіть цілі інститути. Це означає, що на сьогоднішній день відсутня ефективна методика аналізу хімічних виробництв на основі їх економічних показників з урахуванням інтересів всіх учасників ринку. Розробка подібної методики дозволить з'ясувати ключові інтереси споживачів, партнерів, інвесторів для успішного функціонування підприємства на ринку.

Результати дослідження. З метою розв'язання поставлених завдань на підставі наукової літератури з економічного аналізу [2] було сформовано перелік тих відкритих економічних показників, які найбільш повно та однозначно дають змогу побачити реальний економічний стан того чи іншого виробництва. Для адаптації теоретичних рекомендацій наукової літератури до бізнес-інтересів конкретного користувача продукцією, варто звернутися до спеціалізованих у даному напрямку компаній чи фахівців (якщо вас цікавить виробництво як об'єкт інвестицій чи бізнес-партнер), або ж зробити це самотужки, якщо ви – кінцевий споживач товару.

У наданій роботі, з метою формування оптимального переліку економічних показників для оцінки стану підприємства, запропоновано скласти два переліки економічних показників. Один повинен містити базові економічні показники роботи підприємства, які характеризуватимуть економічний стан хімічного виробництва. Інший перелік повинен містити економічні показники, які характеризують продукцію даного хімічного підприємства, асортимент і номенклатуру товарів. Такий підхід здається складним, але він має очевидні переваги при практичному застосуванні – дозволяє зосередити увагу на тих питаннях результативності хімічного виробництва, які цікавлять конкретного клієнта (як кінцевого споживача, торговельного посередника, так і бізнес-партнера чи інвестора).

До переліку базових економічних показників, які формують оцінку економічного стану хімічного виробництва, рекомендується віднести:

1) Рентабельність хімічного виробництва. Рентабельність – показник ефективності виробництва, характеризує відсоток доходу на одиницю продукції [3]:

$$P = (П/С) \cdot 100, \quad (1)$$

де П – прибуток; С – собівартість продукції.

2) Коефіцієнт економічної ефективності хімічного виробництва. Розраховується за формулою:

$$K = (П/Кап) \cdot 100, \quad (2)$$

де Кап – капіталовкладення, грн.

3) Показники використання основних фондів (у тому числі період експлуатації, норма амортизації основних фондів).

4) Показники використання обігових коштів (у тому числі коефіцієнт обіговості обігових коштів). Коефіцієнт використання обігових коштів розраховується по формулі:

$$K_{\text{ОбК}} = \Pi / \text{ОбК}. \quad (3)$$

А коефіцієнт обіговості розраховується як:

$$K_{\text{об}} = \text{В} \cdot \text{Ц} / \text{О}_{\text{ОбК}}, \quad (4)$$

де В – випуск продукції за даний період, од; Ц – ціна одиниці продукції, грн.; $\text{О}_{\text{ОбК}}$ – залишок обігових коштів на кінець даного періоду, грн·од.

5) Показники організації виробничого циклу підприємства (тривалість виробничого циклу, ефективність використання робочого часу).

До другої групи показників, які повинні характеризувати товарну політику хімічного підприємства [4], рекомендуємо віднести:

1) Показники аналізу товарів за критерієм співвідношення «ціна-якість». Мається на увазі максимальна якість товару при його мінімальній ціні. Якість товарів запропоновано визначати, користуючись групами показників якості у порядку пріоритету.

2) Повна собівартість продукції, або ж собівартість одиниці конкретного показового (базового) товару чи групи товарів підприємства з порівняно високим попитом. Собівартість визначається як всі витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції у грошовому вигляді і розраховується за формулою:

$$C = A + \text{ОбК}, \quad (5)$$

де С – собівартість, грн./рік; А – амортизаційні відрахування, грн./рік; ОбК – обігові кошти підприємства, грн/рік.

3) Економічний ефект за визначений проміжок часу, розрахований для конкретного товару чи групи товарів.

4) Кількісна оцінка показників якості товарів даного хімічного виробництва (для всіх груп показників якості). Серед груп показників якості виділяють: а) експлуатаційні (стосуються призначення і особливостей продукції); б) надійність і довговічність; в) технологічні; г) естетичні; д) ергономічні; е) інші (в тому числі патентно-правові та неекономічні показники).

5) Показники динаміки змін попиту-пропозиції у визначений період для конкретної асортиментної позиції хімічного підприємства. Вони дозволяють побачити, чи доцільно взагалі виготовляти дану асортиментну одиницю і на скільки це вигідно [5].

Перелік базових показників є більш цікавим для потенційного бізнес-партнера або інвестора промислового підприємства. Він стає базою при оцінці стратегічних можливостей, визначенні переваг та недоліків організаційно-правової та техніко-економічної діяльності.

Друга група показників висвітлює ринкові переваги чи недоліки номенклатури і асортименту продукції хімічного підприємства. Цей аспект діяльності є цікавим для кінцевого споживача, який робить вибір між асортиментними позиціями.

Висновки. Таким чином, запропонована методика порівняльного аналізу дозволить хімічному підприємству з'ясувати інтереси споживачів, партнерів, інвесторів з метою підвищення результативності маркетингової

роботи, оптимізувати маркетинговий бюджет і визначити ключові фактори успіху підприємства на ринку.

Важливо, що, залежно від специфіки конкретного хімічного виробництва, перелік економічних показників може структурно чи кількісно змінюватися, залежно від мети проведення аналізу. Так, наприклад, показник стандартизації та уніфікації виробництва і продукції більше цікавить потенційного інвестора, ніж кінцевого споживача.

Також варто зазначити, що в умовах ринкової економіки важливо не лише регулярно проводити порівняльний аналіз економічних показників хімічних виробництв, але й брати до уваги вартість робочого часу виконавця, що витрачається на подібний аналіз.

Перелік посилань

1. Закон України «Про захист прав споживачів» № 1023-ХІІ від 12 травня 1991 р. - Стаття 4.
2. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с. ISBN 966-574-416-X
3. Економіка підприємства : підручник / Й. М. Петрович, А. Ф. Кіт, Г. М. Захарчин, Г.І. Кіндрацька ; за заг. ред. Й. М. Петровича. - 2-ге вид., випр. - Львів : «Магнолія 2006», 2008. - 580 с. - ISBN 966-8340-20-5.
4. Малиш Н.А. Моделирование экономических процессов рыночной экономики: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2004. – 120 с.: іл. – ISBN 966-608-358-2.
5. Киреев А.П. Международная экономика: в 2-х ч. – Ч. I. Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства. Учебное пособие для ВУЗов – М.: Международные отношения, 1997. – 416 с. – ISBN 5-7133-0899-5.

Подлесная Е.А.

к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»

Коломиец Е.О.

студент ХТФ НТУУ «КПІ»

МЕТОДИКА АНАЛИЗА ОТКРЫТЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ХИМИЧЕСКИХ ПРОИЗВОДСТВ

Рассмотрен вопрос целесообразности проведения сравнительного анализа и составлен методика анализа открытых экономических показателей химических производств.

Ключевые слова: сравнительный анализ, экономический показатель, методика, показатель качества, ассортимент, потребитель, инвестор.

Pidlisna O.A.
candidate of economic sciences, assistant professor NTUU «KPI»
Kolomiez E.O.
student FCT NTUU «KPI»

PROCEDURE OF THE ANALYSIS OF THE OPEN ECONOMIC PERFORMANCE OF CHEMICAL MANUFACTURES

The question of feasibility of conducting comparative analysis is discussed. The open method of analyzing the economic indicators of the chemical production is drafted.

Keywords: the comparative analysis, an economic parameter, a procedure, a parameter of quality, assortment, the consumer, the investor.

Савченко С.М.
старший викладач НТУУ «КПІ»
Жадан І.І.
студент ФММ НТУУ «КПІ»

ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ДО ПЕРЕБУДОВИ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

У статті проаналізовано сучасні погляди та досвід перебудови систем мотивації і стимулювання персоналу. Встановлено необхідність попередньої підготовчої роботи та запропоновано загальний алгоритм її проведення.

Ключові слова: системи стимулювання персоналу, мотивація і стимулювання, мотиваційний профіль, стратегічні цілі, організаційна структура.

Вступ. Сучасний етап економічного розвитку країни потребує посиленої уваги до формування кадрової політики організації, включаючи питання мотивації та стимулювання персоналу. Зміна механізмів господарювання, орієнтованих на ринкову економіку, що відбулася в останні десятиліття у державі, викликала корінні трансформації у поведінці кожної людини, істотно змінивши поведінкові установки, які є основою мотиваційних механізмів [1].

Таким чином, багато компаній стикаються з необхідністю розробки або перегляду існуючої системи стимулювання персоналу.

Особливе місце у формуванні мотиваційних установок займають організації, що об'єднують людей для трудової діяльності і підпорядковують цю діяльність досягненню певних кінцевих результатів – цілей бізнесу.

Інструментом узгодження бізнес-цілі підприємства і прагнень співробітників як раз і виступає система стимулювання.